

A SZOBRÁSZ

Nem az a fiúcska volt, akit esténként jószagú mesékbe pólyálva fektetnek ágyba anyukák, nagymamák. Ezen az estén is addig faragott, amíg csak fel nem állt az asztalra a ló. Szép volt, különösen az árnyéka. Megnézte jobbról, megnézte balról, mindenhogy tetszett. Legszívesebben hangosan felkacagott volna, de csak nyújtózkodott egyet, aztán ledobta magáról az ingét.

Holtfáradt nagyapja már javában horkolt az ágyban, amikor odabújt mellé. Nem is annyira mellé, mint inkább a fal tövébe kuporodott. Ejjél lehetett. Fülére húzta a dunna csücskét, de a horkolást úgvis csak hallotta. Nem tudott másra figyelni. Előbb térdel, majd könyökkel, finoman oldalba bokszolta az öreg embert. Aztán húzódott vissza a fal mellé, mint aki álmában fordul. Ha szokás szerint felnézne az öreg, nehogy azt higgye ébren, szántszándékkal lökdösi, merthogy nem tud elaludni a horkolástól. Amint rövid cihelődés után lecsendesedett a nagyapja, kinyitotta a szemét. Különös sötétség-szagot érzett a szobában. A hűvös falhoz szorította homlokát. Az orra hozzáért a falvédő kékruhás angyalaihoz.

Lovagolt azon a lovon. Bánatára nem kard, virág volt a kezében. Körülötte mindenütt gödröket ástak izmos, barnára sült vállú férfiak. A sok nagy, mély gödör között egyetlen út vezetett a város felé. Csak ezen az egyetlen úton mehetett. Nézte a különös kék fényekkel idefénylő várost. Valami rémülettel vegyes vágyakozás kerítette hatalmába, hogy odamehessen. Maga mögött, úgy érezte, messziről hangzó patakcsobogást, pacsirtaszói lobogtat a szél. Vissza akart nézni, de nem vehette le szemét az előtte fénylő álomvárosról. Ügetésre ösztökélte a lovát. Eleinte csak ámult, hogy ezek a hatalmas termetű emberek, akik a gödröket ássák, mennyire nagyon fiatalok, de ahogy haladt, megszokta a látványt. Izzadságtól fénylő szép kölyökarcok nevettek fel rá. Megállította a lovat, s odakiáltott az egyiküknek:

— Hát ti mit ástok?

— Gödröt.

— Minek ez a sok gödör?

— Felhőkarcolókat építünk, jó mélyre kell alapozni.

Megköszönte a választ, elégedetten bólintott maga elé, aztán ment tovább. A szobrász szemével csodálkozott, milyen szép formájúak ezek az emberek; és méregette a távolságot, amely még elválaszthatja a várostól.

Nagysokára, ahogy kocogott vele az a ló, közvetlenül az út mellett megpillantott egy lányt. Hatalmas gödör peremén álldogált. Kék ruhában volt, haja pontosan a homloka közepén volt ketté választva, keskeny kék szalag fűzte szorosra. Mosolygott. Odadobta neki a virágot, amelyet eddig a kezében tartott. A lány nem kapott a virág után, s az behullt a gödörbe. Leugrott a lóról, odalépett a lány mellé, szorosán elébe, úgy nézett a gödörbe, a virág után. A virágot elnyelte a mész. Meg kellett kérdezze a lánytól, miért van ennyi tengernyi mész a gödör alján. A lány csak szomorúan mosolygott. Megsürgette.

— Miért? Miért?

— Ide fogjuk temetni a halottainkat — válaszolt a lány.

— És a felhőkarcolók akkor hogyan épülnek majd?

— Nem fognak épülni. Ide nem fognak épülni. Ők hiába akarják, sajnos, nem fognak épülni. Bár sikerülne nekik!

Schogysem értette, miért ne épülnének itt felhőkarcolók, ha egyszer azok a vidám arcú emberek felhőkarcolóknak ásnak alapokat, és csak amikor már úgy haladtak együtt az úton, hogy a lány ült a ló hátán. Ő meg vezette a lovat, akkor tudta meg, hogy itt minden összefüggésben van a várossal, mely kék fényével egyre közelebről idefénylik. A lány elmondta a fekete kosok kertjének történetét. Hogy ez a hely, ahol járnak nem is olyan régen az élet-almák kertje volt. A különös almaágak itt egyenest a földből nőttek, s a termés, ahogy elmúlt a tél, naponta beérett. Napnyugtakor minden nap a közeli hegyekből kövér fekete kosok ereszkedtek alá csapatostul, és a megérett piros almákat szarvaik közé vették, feldobták a levegőbe, aztán összetiporták. Akkor még ezek a fekete kosok voltak a kék város szent állatai. Soha emberfia szembe nem szegült volna velük a gyümölcsökért, hiszen úgy szokták meg évszázadokon át az emberek, hogy az életfák gyümölse a szent kosoké.

Ugyanakkor a városban az egymás után felnövő nemzedékek mindig sápadtabb, csenevészebb gyerekeket neveltek. A mesés város hatalmas palotái között egyre rövidebb ideig éltek az emberek. Sokan már harminc- negyven évesen, arcukra száradt bőrrel, félig elborult aggyal behaltak a teljesíthetetlen vágyba, hogy ehetének az életfák gyümölcseiből. Míg nem egy külvárosi pap fiaként felnőtt egy férfi, Murrata volt a neve, aki magafonta ostorral, egy estén, távoli hegyoldalra összecácsolt karámjába terelte a szent fekete kosokat, s háziállattá szelidítette valamennyit.

Attól kezdve a kék város gyermekeinek érték be estelente az életkert almái. Úgy megszépültek, megerősödtek az emberek, mintha valamennyiüket külön-külön gyúrta volna egy-egy Isten azon a bizonyos hatodik napon. A fekete kosok szenvedélyes papjai maradtak csak rútak, csontváz-sovány, ijesztő jelek a város utcáin. Bosszút forraltak, s vak dühükben egy éjszaka kivágták mind az élet-almaágakat, megölték Murratát, lemészárolták a megszentésgtelenített szent kosokat, és híresztelni kezdték városszerte, hogy amíg világ a világ, az a hely, ahol a kert volt, temető lesz ezután. A város férfiai nem emeltek kezét a szent papokra, de nagy tanácsot tartva elhatározták, hogy az élet-fák kertjének helyén új várost építenek, szent állatok és szent papok nélküli várost. De az alapokat is már hiába ásták emberfeletti munkával, erőfeszítéssel, a kék város papjai tönkreteszik, mésztejjel elárasztják, beomlasztják, amit ők nappal kiástak. Azon lehet a legjobban csodálkozni, hogy azok a férfiak a másnapreggeleken mindig töretlen kedvvel kezdik újra a munkát . . .

Mire a lány befejezte a történetet, elérték a város szélső házait. Káprázatos összhangban, bámulatos finomsággal kapaszkodtak egymásba házak, paloták, kertek, utak.

Egy rózsafáról rózsát akart szakítani a lánynak. A virágokkal úgy látszik sehogysem volt szerencséje, mert egy sugárút felől fújni kezdett a szél, s a rózsafaágak egyáltalán nem akartak megmaradni a kezében. A lány nevetett, mint egy almaképzű csecsemő, de hirtelen abbahagyta a nevetést, furcsa harangszó buggyant ki egy távoli toronyablakon. Mondott valamit a lánynak?

Mindenesetre megremegett. A szél belekapaszkodott a hajába, s ő már hiába kapott a lehulló szalag után, a dús szőke fürtök fellobogtak az égre.

Az ég, ahogy alkonyodott, lila színre változott. A felhők sárga vonalakkal összehabardaltan unatkoztak a hegycsúcsok fölött. A lány felindult hangon beszélni kezdett.

— Az én apám is a szent kosok papjai közül való, s az én testvérémből volt az a férfi, Murrata, aki . . . Akinek talán éppen saját apja kezétől kellett elpusztulnia.

Meg akarta fogni a lány kezét, szót volna hozzá, de ő égre szegte a fejét, leugrott a lóról, lángoló szemekkel berohant egy házba, majd kis idő múlva, furcsa ostort tartva kezébe, visszatért.

— Ez az ostor — lépett mellé.

Jól ismerte azt az ostort. Akkor rögtön nem tudta volna megmondani honnan, de jól ismerte az ostort. Igen, igen. Ahogy csördített vele egyet, a hangja is ismerős volt, meg a rántása is. Csak szorította a szépen faragott nyelet, és olyan erő, elszántság feszítette belülről, amelyet még sohasem érzett. Tudta, hogy most csak mernie kell, s minden az akarata szerint történik.

És mert. Mire leszállt az éjszaka, a fekete kosok papjait — különös nyáj volt — beterelte ugyanabba a helyi karámba, ahol Muratta őrizte volt a szent állatokat.

A papok gyűlölettől égő szemekkel, görcsösen felemelt fejjel jártak fel-alá a hatalmas körülkerített téren és érthetetlen szavakat visongtak az ég felé. Rajta, az idegen, nem volt hatalmuk, s harmadnap, lehajtott fejjel, hogy éhen ne vesszenek, már erdei gyümölcsöket kerestek a dús fű közt. Akkor távozott közülük, mikor a papok megtisztították a szent kosok forrását is, hogy tiszta vizet ihassanak. Lenn a völgyben vártak rá azok a kölyökarcú férfiak, és szántsándékkal megölték szép lovát, hogy el ne mehessen innen sohasem.

És azok a gödrök nem holttestekkel teltek meg, hanem oszlopokkal, melyekre akár az egész világot is rá lehetne építeni. Csak az a szép ló . . .

Alig pirkadt a hajnal, nagyapja kapálni indult a mezőre. Az asztalon meglátta a fából faragott lovat. Nocsak, lépett az asztalhoz, s kezébe vette, mustrálgatta a szobrot, aztán betette a tarisznyájába a kenyérszalonna mellé. Majd megmutatja mindenkinek ebédidőben, micsoda dolgot művelt megint az unokája.

Ő csak akkor ébredt fel, amikor az ablak alatt a csordás trombitált fényes trombitájával, legelőre verbuválván a teheneket.

Az asztalon nem volt ott az a ló. Egyszeme annyira hideg lett az ágy, s ijesztően üres a szoba. Elsírta magát, de aztán, még félálomban, úgy gondolta, hát hogyan is lehetne ott . . .

S elhatározta rögtön, hogy még aznap hozzákezd kifaragni újra azt a paripát.